

ANDERS
ROSLUND

FLY

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Av Anders Roslund har tidigare utgivits

Tre timmar 2018
Jamåhonleva 2019
Sovsågott 2020
Litapåmig 2021
100 procent 2022

På annat förlag

Roslund & Hellström:
Odjuret 2004
Box 21 2005
Edward Finnigans upprättelse 2006
Flickan under gatan 2007
Tre sekunder 2009
Två soldater 2012
Tre minuter 2016

Roslund & Thunberg:
Björndansen 2014
En bror att dö för 2017

www.albertbonniersforlag.se
ISBN 978-91-0-018663-0
Copyright © Anders Roslund, 2024
Omslag: Nils Olsson, OINK
Omslagsfoto: Istockphoto.com
Tryck: ScandBook, EU 2024

HAN MINDES DEN morgonen.

Stegen ut ur rättssalen, det första straffet.

En femtonårig pojke som på sin väg till ungdomsanstalten vände sig om och genom gallret såg en fyrtiotvårig man sitta i en cell för vuxna på ett högsäkerhetsfängelse.

Sig själv.

All denna tid. Kaos och kärlek och död och alldeles riktiga barn. Han hade vandrat i en cirkel och var tillbaka vid utgångspunkten.

Trots att han hade begravt allt. Sedan länge avslutat det förflutna.

Han hade ju i stället byggt en annan vardag, lärt sig fungera i den. Bortom kriminaliteten. Inte ens sagt ja till fler infiltratörsjobb på uppdrag av svensk polis för att behålla kickarna och adrenalinets och känslan av att allt inte var förutbestämt. Han hade bott i ett vanligt hus i ett vanligt villaområde med en vanlig familj. Levt och arbetat hederligt. Hållit hårt i Zofia på dagen och på kvällen viskat sovsågott och kysst mjuka kinder på två fantastiska söner och en liten dotter som hade mest glimt i ögonen i hela världen.

Piet Hoffmann hade lurat alla.

Piet Hoffmann hade till och med lurat Piet Hoffmann.

De ville så gärna tro på det, på förändring.

Han hade skakat hand med var och en för ett nytt liv men glömt att skaka hand med sig själv, aldrig klätt om helt till sig

själv. Han hade glömt att om man till slut inte kan andas i all luft man har omkring sig och ingenting längre betyder något, att då finns man inte.

Det var väl därför han en allra sista gång accepterat att infiltrera för Ewert Grens och polisens räkning – tillfälligt återvända till en gammal värld, tränga in i organiserad narkotikahandel för att spåra en mördare. Bli en spelare och med hjälp av gamla kontakter ta plats i drogens rike. Och han gjorde det. Gjorde gott. Smugglade och sålde narkotika medan hans underrättelsearbete avslöjade organiserade nätverk.

Men sakta hade han också börjat känna något helt annat.

Känna igen.

Ruset, det sköna ruset som bara kom ur kriminalitet.

Han hade längtat så. Utan att förstå det. Till det som en gång varit hela hans verklighet, där makt kontrollerades av våld, utanförskap blev innanförskap. Det kändes ju så bra. För bra. Han gick över gränsen, påmindes om vem han en gång varit och älskade det.

Eftersom det var han. *Också* var han.

Han hade inte insett hur han upphört att leva i vardagslivet. Han var hederlig och höll sig hemma, deltog i en familj på alla sätt han förmådde, och var på samma gång inte alls där. Frånvarande närvarande.

Han behövde hjärtats extraslag och hud som halkar i svett.

Han behövde vågen som går ut från land, inte in, som krockar med alla och pågår, pågår.

Han behövde det så mycket att han den här gången till och med accepterade det förbjudna: att infiltrera utan myndighetens vanliga garantier om att hans namn skulle trollas bort om han var klantig nog att bli gripen. Så när han till sist hamnade på spaningsfoton i en helt annan polisinsats, var det som stor aktör i Stockholms etablerade narkotikahandel. Den här gången utan skyddsnät mot åtal.

Tio år i fängelse.

Hovrättsdomen hade varit sann, bevisen mot honom under rättegången oomtvistliga.

Inlåst bakom taggtråd och betongmur, med gott om tid att tänka, hade han försent förstått. Det var inte så. Det var inte längre han. Allt var mycket enklare – han ville bara se sina barn växa upp.

Ville hem.

Ett år avtjänat, nio år kvar.

Varje morgon likadan. Upp långt före väckning, skölja ansiktet över cellens handfat, söka blicken i spegeln och lyssna till Hugos frågor. *Vem är du, pappa?* Hans äldste pojke som stod precis bakom hans rygg och försökte se igenom honom men aldrig var där när Piet vände sig om. *Du, hallå? Pappa?* Kvar i cellen fanns bara rösten, spröd och stark och liten och stor på samma gång. *Vem är du pappa, egentligen?*

Sedan rakade han sig alltid, sköljde ansiktet igen, igen, igen, med iskallt vatten. Någon tunnelgrej. Måste komma till frukosten fräsch. Vägra bli en av dem som stank av svett och runk och amfetamin och satt där trötta och tuggade sirapslimpa och drack det svagaste kaffe som bryggts.

När Kriminalvården analyserat färdigt hans rymningsrisk, farlighetsgrad och kriminella kontakter hade han transporterats från Kronobergshäktet till riksmottagningen. Aspsåsfängelset, Sveriges tyngsta. Han hade redan då bestämt sig för att från första dagen vara Piet Hoffmann. Förflytta sig utan mental väst genom anstaltsgrinden och avdelningskorridoren med de låsta celldörrarna, gå in med öppet sinne, vafan det nu var. Samma känsla som inför det allra första straffet, *okej, nu är det väl så här, nu gör jag det här*, men med en helt annan längtan. Han hade varit femton år då och tänkte aldrig på familjen, farsan och morsan. Han tänkte på vad polarna gjorde just då. Bryter de en butik? Eller ett kassaskåp? Kanske ligger i parken och röker braj och gör planer inför natten? Nu, ett halvt liv senare, kunde han inte ens sitta här på cellbritsen och ta ett andetag utan att

göra det samtidigt med Zofia, Hugo, Rasmus, Luiza – andas in dem och sedan hålla kvar dem så länge han förmådde.

Det var därför de inte fick hälsa på.

Advokater och poliser kunde komma hit. Men aldrig fyra familjemedlemmar som betydde allt.

Han ville slippa möta någon av dem. Slippa möta Zofia, slippa prata med henne, slippa höra det.

Att det var över.

Han skulle förstå. Inte acceptera, men förstå. Han hade fått fler chanser än han förtjänade och slängt bort varenda en. Tills hon gett sitt ultimatum och han lovat henne.

Om du sitter i fängelse igen, Piet.

Jag lovar.

Om du en gång till behöver rymma för att se ditt nästa barn växa upp.

Jag lovar.

Då lämnar jag dig. Och när jag går, är det för alltid.

En enda gång hade han tillåtit dem att komma. Åtta månader sedan. Ett långt telefonsamtal med barnen hade övergått i Hugos tårar och Piet Hoffmann orkade inte längre fly. Han hade ansökt om besökstillstånd och en vacker familj hade rest hit en söndag med tunnelbana och tåg och buss, han hade från sin cell sett dem promenera från ändhållplatsen, följt dem längs vägens slut och över Aspsåsfängelsets väldiga parkeringsplats. Så fantastiskt hans underbara barn strålat när de väntat utanför den höga gallergrinden! Hugo i svart långärmad T-shirt och Rasmus i jeansjacka och lilla Luiza i vita sneakers som hon förmodligen gick omkring med för första gången och tyckte att hon var särskilt fin i. Deras pappa hade stått på tå i sitt cellfönster för att fortsätta skymta dem och föreställt sig hur de strax skulle sitta i en grå betongbunker med inget gemensamt mer än blodet, hur de skulle räkna sekunder och blygt titta förbi och över varandra, hur skammen skulle kväva.

Han tog sig aldrig ner då. Vägrade röra sig när de båda vak-

terna öppnade hans celldörr. Han stod kvar vid fönstrets galler och såg de fyra han älskade gå mot vägen och bussen och resan tillbaka.

Den skammen hade verkligen kvävt allt.

Till den här eftermiddagen. När de skulle försöka igen.

Så nu satt han på sängen och flyttade sig centimeter för centimeter närmare dess kant för att på något sätt tvinga sig därifrån. På det väggfasta bordet väntade brickan med pulverkaffe och saftglas och en sockerkaka han inte fixat själv. Denna märkliga ritual, han klarade den bara inte, stå därute i köket bland de andra som aldrig brydde sig om något överhuvudtaget men plötsligt gjorde uppgiften att baka en sockerkaka inför ett besök till en jätteprocedur. Som om de trivdes på ett fängelse, bjöd in folk till sitt hem på en vardagsfika.

Den här hade Mulle bakat – Mulle som satt på livstid i cellen intill på höger sida. Piet hade en gång läst om mordet han dömts för och om någon någonsin förtjänat livstidsstraff så var det han. Men Mulle råkade också gilla sin cellgranne, på en avdelning full med gängkriminella och misslyckade värdetransportörarna och de som inte kunde ett ord svenska hade Piet Hoffmann blivit så mycket vän det gick i den här världen. Och när just Mulle under gårdagskvällen klivit in i Piets cell med nybakad sockerkaka och högt annonserat *du måste väl för fan ha något med dig när barnen kommer*, fick det bli så. Mulle, som inte heller träffade sina anhöriga – det fanns ingen kvar som ville hälsa på, han hade till sist lyckats skrämma bort allihop, hade själv rört ihop ingredienserna och smort formen och gräddat i 175 grader och ställt ner den på Hoffmanns cellgolv.

– Det är dags.

Någon knackade. En av fängelseplitarna.

– Hoffmann – du har besök därnere.

– Va?

– Din familj är här.

– Nej.

– Jo, dom sitter ...

– Nej. Nej! Jag tar inte emot någon.

Han svettades. Hjärtat och lungorna kom inte överens om i vilken ordning de skulle arbeta.

– Jaha, ska vi meddela dom det? Att du fegar ur – den här gången också?

– Ja.

– Du kommer ångra dig.

– Hör du inte vafan jag säger, din jävel!

Fängelsevakten rättade till sin uniform och gick därifrån – och hann bara ett par meter.

– Stanna!

Hoffmann slängde upp celldörren, rusade efter.

– Jag *vill* ju träffa dom! Det är bara det att ... Sorry för vad jag sa.

Vakten nickade sakta, hade hört värre, sett stora och farliga fångar bli små barn inför mötet med sina egna barn.

Piet Hoffmann hade i samband med att han på nytt beviljats besök för första gången ringt Zofia från anstaltstelefonen, väddat om att hon skulle prata med Hugo och Rasmus och Luiza om att det trots allt inte var någon bra idé att hälsa på. När hon vägrat, förklarat att det var barnens rätt oavsett vad hon tyckte om honom, hade han i stället blivit elak, gapat och ifrågasatt och dränkt henne i taskiga utfall – hon skulle tappa lusten. Inte heller det hjälpte. Då hade han sagt som det var, beskrivit rädslan som var det mörkaste rum han någonsin gått in i.

Så stod de alla fyra nere vid fängelsegrinden i alla fall, framför muren och taggråden.

Blickar som sökte. Därinne, någonstans, fanns nog pappa.

– Hoffmann – kommer du någon gång? Ta brickan, du går mellan mig och Mårtensson.

Piet stirrade på saftglasen, blev del av sockerkaksdoften.

Ett omöjligt möte.

Det gick inte att förbereda sig.

Hans uppgift var att förklara. Kanske till och med göra begripligt.

Varför.

Varför han valt att utföra handlingar som var grovt kriminella och straffats med fängelse lika lång tid som det tog för hans pojkar att bli vuxna och flytta hemifrån och för hans lilla, lilla dotter att börja studera franska på högstadiet.

Mest handlade det om Hugo. Det var bara så. Rasmus och Luiza sökte inte perspektiv på det sättet, de bara levde och hade fullt upp med det – Piet avundades dem. Hugo var domaren. Han hade ju aldrig fått ett vettigt svar på sin fråga.

Vem är du pappa, egentligen?

Hoffmann släppte sängkanten och gallerfönstret – började gå. Utan brickan. Det gick helt enkelt inte, han fick inte tag i den med händerna, den vägde för mycket.

Övervakningskameror och låsta sektionsdörrar och den mer än hundra meter långa betongkulverten som vecklade ut sig under fängelsegården.

En vandring genom tomma dagar, timmar utan innehåll.

Liv som inte ska levas.

Han hade förklarat det för folk här redan första veckan – det finns inget hos er som intresserar mig. Jag har gjort detta förr. Nu ska jag bara räkna tid. Jag är inte med på några lekar, biljard och kortspel och sådan skit, så är det med det. Helt jävla färdig med *hörru*, *Hoffmann har du hört att Ahmed på C-paviljongen säljer fultjack*, allt kåktjafs. Jag väljer mina bekantskaper och det är inte många.

Och vafan skulle de säga? Alla här ville väl egentligen samma sak?

De satt redan i besökscellen när han släpptes in.

Rasmus och Luiza som gungade upp och ner mitt i knullsängen, Hugo hopkrupen på golvet under det enda fönstret, Zofia på en av de enkla stolarna och han ansträngde sig för att slippa möta hennes ögon.

Det blev precis som han föreställt sig och fruktat.

Inte många fullständiga meningar. Blyga, tillgjorda leenden. Oroliga kroppar i ständig rörelse. En familj som för inte så länge sedan varit självklar och nu inte hade en aning om hur man agerade tillsammans utan ett dukat köksbord som sköld mellan var och en.

Han var medveten om vad de gått igenom på väg hit. Fördedringen för hans skull, en farlighetsklassad intern dömd till långt straff för grovt narkotikabrott. Zofia som inför väktarnas ögon klätt av sig naken och böjt sig framåt medan alla hålligheter undersökts, en främmande hand mellan benen för att kontrollera att inga droger fördes in. Det fanns ingen smärtlindring för fruar, inte heller för barn som stannade i betongkorridoren och spydde av oro mot fängelsets väggar, sedan spydde igen när den allra sista säkerhetskontrollen var klar.

Du hade ett val, pappa. Och du valde inte oss.

Det var inget Hugo sa där han satt som frusen på golvet, men det var vad han sa i alla fall.

Det blev till sist Luiza, inte ens fyra år, som tog ansvar för att bryta tystnaden.

– Alltså, pappa – bor du här nu?

Och Rasmus som fick dem att skratta.

– Ja, nu är vi hemma hos pappa. Han har liksom en enrummare, Luiza. I typ trettiosjunde hand.

Till och med Hugo log försiktigt när Rasmus drog sin hand med ett sprakande, gnisslande ljud mot plasten under engångslakanet för att sträcka sig mot papperet som hängde på knullsängens gavel.

– Man kan till exempel bo i en fyrarummare eller trerummare eller tvårummare. Men vår pappa, han har en etta med toarulle.

Och Rasmus som alltid tog stegen som de kom på sin happy-go-lucky-resa genom vardagen hade förmodligen gett en bild som var alldeles sann. För Luiza. Hon som saknade färdiga tidsbegrepp och snart skulle anta att jo, så hade det nog

alltid varit, min pappa sitter i fängelse, han bor där, den enda fadersversion hon skulle minnas.

Piet försökte le åt rullen med papper också han, och började förklara att idag var det som kallades familjerummet upptaget, att bara därför måste de träffas i det här konstiga utrymmet. Men avbröt snart sig själv – som om det skulle göra helvetes-situationen han försatt dem alla i bättre.

En enda gång blev det irriterat. Inte familjemedlemmarna emellan – de höga rösterna kom när vakten, som under hela besöket försökt göra sig osynlig i cellens ena hörn, avbröt en av Rasmus spontana kramar.

- Du kan reglerna, Hoffmann.
- Min son är tolv år! Vafan gör du?
- Ingen beröring.
- Hjärta? Hört talas om det?
- Fängelselagen. Jag har inte skrivit den.

Rasmus försökte på sitt sätt lugna ner, det var ju hans kram som blivit en för mycket, och rufsade därför om sin pappas hår som han alltid gjort när de busat med varandra. Men det blev bara ännu en förbjuden beröring.

- Jag förklarade tydligt vad som gäller.
- Du, jag har skött mig i ett år.
- Ditt besök är bevakat, Hoffmann. Av en anledning.
- Och jag är inte missbrukare.
- Om detta går bra kommer du ha några bevakade till – men därefter, kanske, kan du gå över till obevakade.
- Och den skit jag gjorde, gjorde jag ensam. Jag har inget jävla gäng i ryggen som ställer krav. Det här är *mina* barn och ... ingen kontakt?

- En beröring till och jag avbryter besöket.

Det var nu Piet Hoffmann anföll – eller skulle ha anfallit. Om inte Zofia gått emellan och bett honom att förhelvete lugna ner sig. Hon förklarade så behärskat hon kunde att han varit spänd och orolig inför mötet – och därför reagerade som någon som

var just spänd och orolig, och att det väl inte var så jävla svårt att förstå.

Det blev inget bråk. Inte heller någon beröring. Det blev egentligen ingen fortsättning alls. Familjemötet upplöste sakta sig självt och de sa inte mycket mer till varandra.

Ändå hade de sagt allt.

På väg tillbaka var källarkulverten under fängelsets rastgård lika oändligt lång. Varje steg ekade. Eller om det var hans tankar. De som surrade kring den där femtonåringen – ett enda år äldre än Hugo – och första inläsningen. Pojken som han sällan kände närhet till men kunde kliva in i hur enkelt som helst, minnas exakt vem han var och vad han tänkte när han satt på en av tingsrättens hårda stolar mittemot mannen han sparkat i huvudet och som därför delvis saknade hörsel. Det som aldrig skulle ske igen. En sanning som inte gick att snacka bort när den äldre mannen såg på honom – såg in i honom.

Piet skymtade den nye fången redan på avstånd därborta i kulvertens mitt.

En man i hans egen ålder som gick stolt på något sätt, någon som var van att bli åtlydd.

Uniformerade vakter marscherade både framför och bakom honom och han bar en jutesäck i handen – som alla som nyss anlänt och bytt om i klädförrådet och hämtat ut det kommande decenniets garderob. I väntan på att också den tredje säkerhetsdörren skulle låsas upp kom Piet Hoffmann ifatt och de båda internerna åtskildes under några sekunder av enstaka steg.

De granskade varandra, som man gör.

Tills den nye ryckte till.

– Du? Är det ...?

Hoffmann svarade inte.

– Helvete – det *är* du!

Han hade ingen aning om vem som stod där och ställde frågor, var dessutom ointresserad av att knyta band. Mulle, en enda att samtala med, det räckte bra. Den här killen fick vara

vem fan han ville, tillhöra vilket nätverk eller vilken gruppering han ville, ha begått vilka brott han ville.

Skötte han sitt, skulle Piet Hoffmann sköta sitt.

Den nye leddes in genom dörren märkt G, själv fortsatte Hoffmann till skylten med H, avdelningen i kulvertens slut. Och lite stolt, det var han nog, som fortfarande höll löftet till sig själv – så annorlunda än femtonåringen som varit en idiot varje gång han kommit till en ungdomsanstalt eller träffat en ny fånge. Som när någon bröstat sig, till slut bröstat sig mer. När någon skrikit, till slut skrikit högre. Som precis som fyrtio-tvåringen bestämt sig för att inför andra fångar behärska det som psykologerna kallade låg impuls kontroll, men misslyckats helt med det.

Han hade då ännu inte lärt sig hur det gick till att svälja ilska när dårarna utmanade. Inte suttit instängd lika mycket, inte levt lika länge. Framför allt hade han ännu inte hållit om Zofia och förstått att det fanns kärlek, eller fått barn och förstått att det fanns ytterligare ett slags kärlek som var större än allt.

Korridoren på avdelning H var öde, ingen noterade att han kom tillbaka från ett så omvälvande familjemöte. Några arbetade ihop till sina telefonkort på lamppackningen, andra tjänade sina tretton kronor i timmen i verkstaden, och ett par av de riktigt unga lärde sig skriva i utbildningssalen. Det var skönt att inte förväntas prata, ens hälsa.

Hans cell såg ut som när han lämnat den. Trots det var den större.

Det fanns mer plats.

Nervositeten, eller om det var ångesten, hade klingat av medan han förflyttat sig tillbaka. Han andades för säkerhets skull in och kände efter. Jo. Den var borta. Och bröstet var fyllt av något annat. Sssccccchhhhuuuu. Så, ungefär. Ett märkligt lugn.

Besöket hade förstås varit allt annat än lyckat. Ändå, en första gång. Hans barn hade fått en bild, skulle från och med nu veta var pappa höll hus om dagarna.

Piet kände efter igen. Ingen ångest kvar. Men heller inte bara lugn.

Glädje.

Just där bröstet mötte magen, där hade den gömt sig.

Efter en stund gick han fram till gallerfönstret och bordet som skruvats fast därunder. Brickan stod kvar. Saftmuggarna och kaffemuggarna och sockerkakan. Han lyfte den försiktigt, bar den till granncellen, ställde den på Mulles bord.

Nästa gång. Kanske.